

**ЗАСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ШКІДЛИВОГО ДЛЯ ДІТЕЙ КОНТЕНТУ
ТА ЗАХОДИ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ ЙОГО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ**

Ісмайлов К.Ю.

завідувач кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення ОДУВС

к.ю.н., майор поліції

Сіфоров О.І.

начальник навчально-методичного відділу ОДУВС

к.т.н., доцент, полковник поліції

Сучасний стрімкий розвиток Інтернет-технологій, а разом з ним форм спілкування людей між собою та джерел отримання ними інформації постійно змінюються. Вже важко собі представити, що сучасна молода людина буде очікувати декілька днів щоб отримати в відділенні державної пошти якийсь документ, який можливо миттєво отримати (передати, обробити) за допомогою мобільного додатку Viber, WhatsApp, Telegram або хмарних сховищ Dropbox, Mega, Google, Mail та інших.

Об'єм спілкування в соціальних мережах Facebook, Вконтакте, Instagram та сама кількість користувачів постійно збільшується. Ці явища пояснюється багатьма факторами, але один з них це те, що вже підросло Покоління Y (Міллєніали) – покоління, яке народилося після 1981 року, яке зустріло нове тисячоліття в юному віку та яке характеризується глибокою залученістю в цифрові технології. Багато з них навчилися використовувати планшет раніше, чим читати та писати. Їм простіше спілкуватися з віртуальним співрозмовником, ніж з реальною людиною [1].

Тим більше, що якість підготовки молодого покоління з інформаційної обізнаністю в вищих навчальних закладах України постійно зменшується у тому числі у зв'язку з скороченням академічних годин з вивчення навчальних дисциплін Інформаційне право, Інформаційно-телекомунікаційні системи та інших [2].

Зараз соціальні мережі стали невід'ємною частиною життя людини на початку XXI століття. Але якщо доросла людина в більшості може забезпечити свою безпеку, то діти з огляду на малий життєвий досвід та необізнаність все частіше підпадають під його вплив та стають його жертвами.

Так, філософ С.В. Роганов зазначає: «Черный феномен» – так американці називають суїцид – давно входить до першого десятку причин смертності на нашій планеті, а к 2020 року, за прогнозами експертів, кількість самогубств може скласти 1 500000 осіб в рік» [3].

Американський журналіст, письменник та соціальний дослідник впливу нових соціальних медіа на суспільство К. Ширкі зауважує, що нові онлайн-інструменти дозволяють людям знайомитися друг з другом та здійснювати колективні дії без попередніх часових і трудових витрат, залучаючи в них широкі прошарки населення [4]. Такого роду дії часто відбуваються без прийняття (або з частковим прийняттям) відповідальності за їх наслідки [5].

Є багато наукових робіт вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теоретичної та практичної психології щодо розповсюдження суїцидального контенту в всесвітній мережі Інтернет, в яких здебільшого розглядаються способи маніпуляцією свідомістю користувачів соціальних мереж, типи та причини виникнення такої інформаційної загрози. Також питаннями пошуку інформації у відкритих джерелах інформації, як один з способів отримання оперативної інформації досліджували провідні вітчизняні науковці, такі як С.В. Албул, О.М. Бандурка, М.П. Водько, М.Л. Грібов, Я.Ю. Кондратьєв, О.Є. Користін, Д.Й. Никифорчук та інші вчені.

Але сьогодні є нагальна потреба в інформування суспільства щодо головних ознак, по яким людина без ІТ-підготовки може розпізнати аккаунт потенційної людини, яка схильна до неадекватної поведінки. Тому саме аналіз та надання практичних порад з пошуку та моніторингу всесвітньої мережі Інтернет є метою проведення нами дослідження.

Вже не є ніяких сумнівів, що Інтернет простір практично є неконтрольованим українськими державними органами, хоча треба відмити тенденції щодо покращення цієї ситуації за останній рік в особі Департаменту кібербезпеки Національної поліції України, але намагання є, робота дійсно здійснюється, але ефект є явно недостатній. Тим більш, що зараз збір та аналіз інформації з відкритих джерел є одним із дієвих сучасних інструментів отримання інформації [6, с. 111].

Для того, щоб перейти до засобів виявлення шкідливого для дітей контенту в Інтернеті необхідно з'ясувати коло осіб саме відносно кого буде проводитись пошук та моніторинг. Так, можна виділити наступні коло осіб відносно, яких можуть застосовуватися зазначені засоби:

- особи, які перебувають у сімейних стосунках або з числа близьких знайомих;
- особи з числа підопічних того хто проводить моніторинг;
- незнайомі особи.

Відрізняються ці групи осіб тим, що людина, яка проведе моніторинг на початковому етапі володіє абсолютно різним рівнем інформації по останніх, тому повинен і використовувати різні підходи та методи, у тому числі з основ кримінального аналізу [7].

Щодо першої групи особа, яка проводить моніторинг володіє інформацією про Так,

Ми не будемо зупинятися на методах пошуку інформації в найпопулярніших пошукових системах Google, Yandex та соціальних мережах Facebook, Вконтакте, тому що про них є достатня інформація в відкритому доступі, з якою легко ознайомитися. А також не зупиняємося на загальних ознаках, які містять в собі аккаунти осіб, які схильні до неадекватної поведінки, а саме такі записи на стіні як «Меня никто не понимает», «Душу разрывает на части2», «Давай улетим вдвоём, где нас с тобой не найдут». Або специфічна музика та фото (картинки): дахів, петлі, таблеток, закривавлених ран та інших.

Візуально сучасні аккаунти осіб, які схильні до самогубства мають такі записи на стінах та перебувають в наступних групах: #япротивигру, #нехочувигру, #янекит, #ядельфин, #дельфиныпротивкитов, #дельфины_против_китов, #яневигре, #антикиты, #уничтожьигру, #противсуицида, #явнеигры, #дельфиныпротивкитов, «Киты плывут вверх», «Разбуди меня в 4.20», «f57», «f58», «Тихийдом», «Рина», «Няпока», «Море китов», «50 дней до моего...», «домкитов», «млечныйпуть», «150звёзд», «ff33», «d28», «хочувигру». Тобто ми бачимо характерне використання хештегів та назви груп.

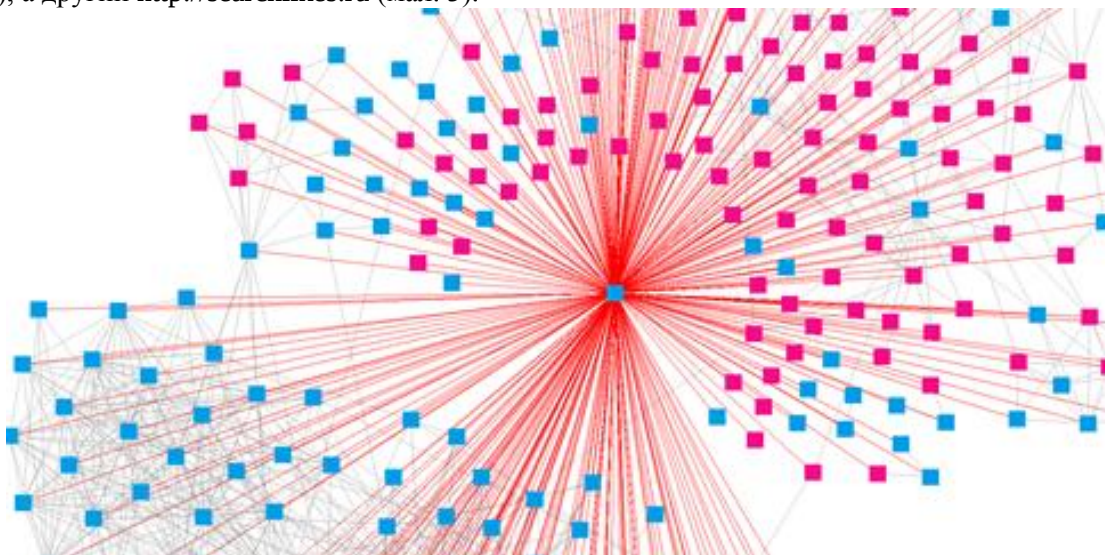
Окремо необхідно розглянути розміщення на аккаунтах фото (картинок):

1. Героїв з китайських, японських мультфільмів;
2. Широке застосування аніме;
3. Копіювання героїв ігор (Dota , Dota 2 та інших);
4. Анімаційних гіфки (мал. 1).

(мал. 1).

Також ми хотіли би розглянути два інтернет-ресурсу, які є безкоштовними та для використання яких необхідно лише мати обліковий запис у соціальній мережі Вконтакте. Один з них <http://www.yasiv.com/vk> (мал. 2), а другий <http://searchlikes.ru> (мал. 3).

(мал. 2).

(мал. 3).

Розглянемо ресурс <http://www.yasiv.com/vk>, який представляє собою візуалізацію зв'язків у соціальній мережі Вконтакте. За допомогою адмінпанелі можливо додавати або скривати необхідних для моніторингу осіб, а також змінювати колір зв'язків. Ресурс показує всі взаємозв'язки навіть приховані.

Ресурс <http://searchlikes.ru> допомагає в аналізі аккаунтів осіб щодо їх дій, а саме:

- пошук лайків серед всіх друзів (фото);
- пошук лайків серед всіх друзів (стіна);
- пошук коментарів на фото;
- пошук коментарів в певній групі.

Для вирішення зазначених в статті практичних проблем необхідно:

1. Додати до функціональних обов'язків шкільних поліцейських обов'язок щодо моніторингу шкідливого контенту в Інтернеті.
2. Створити в кожному виховному та навчальному закладі групи з моніторингу Інтернету на базі кабінетів інформатики.
3. Створення на базі вищих навчальних закладів з специфічними умовами навчання центрів з підготовки співробітників виховних, навчальних закладів, волонтерських груп щодо виявлення шкідливого контенту в Інтернеті.
4. Збільшити штатну кількість співробітників у підрозділах кіберполіції.
5. Розробити методичну базу щодо забезпечення ефективної протидії загрозам, які несуть сучасні технології та налагодження взаємодії поліцейських кібер-груп з підлітками.
6. Організувати стажування провідних фахівців в регіонах України для вивчення досвіду інших держав.

Література:

1. Поколение Y [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Поколение_Y
2. Ісмайлов К.Ю. Навчально-наукові установи Національної поліції в забезпеченні стратегії кібербезпеки України: фундаментально правові аспекти / К.Ю. Ісмайлов // Centre for European Reforms Studies. – 2016. №4.
3. Роганов С.В. «Черный феномен» свободного сознания / С.В. Роганов // Новый мир. – 2009. – № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://magazines.russ.ru/novyi_mi/2009/10/ro11.html.
4. Shirky C. Here comes everybody: the power of organizing without organizations. New York: Penguin Press, 2009. - 336 p.
5. Postmes T. Collective action in the age of the Internet mass communication and online mobilization // Social Science Computer Review. 2002. Vol. 20, Nr 3. - P. 290–301.
6. Ісмайлов К.Ю. Особливості кримінальної розвідки з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації / К.Ю. Ісмайлов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2016. - № 2. – С. 110-113.
7. Основи кримінального аналізу: посібник з елементами тренінгу / Користін О.Є., Албул С.В., Холостенко А.В., Засць О.М., Ісмайлов К.Ю., Тетерятник Г.К., Горбаньов І.М. – Одеса : ОДУВС, 2016. – 112 с.